

ČESKÁ VIZE

= deset nejdůležitějších hodnot, na kterých by měla stát budoucnost naší společnosti

KRÁTKÁ (cca 40 řádků, 1 strana A4) ESEJ (sloupek, črta, úvaha, reflexe, komentář, dialog, výzva, poselství, zpráva, dopis, návod, kuchařka, seznam, grafika...) formulovaná pro závěrečný díl ročního cyklu diskusí KABINET HAVEL – Úsvit v Čechách, který se uskuteční 19. listopadu 2009 v Brně. www.usvitvcechach.cz

HANA ŠŮROVÁ - ČESKÁ VIZE

zveřejněno v Kavárně iDNES.cz ve středu 23. září 2009

Česká vize na 40 řádek

Zní to sice už jako klišé, ale potřebujeme zásadně zlepšit **systém vzdělávání**. Ne jenom proto, že země našeho typu bez maximální možné vzdělanosti svých obyvatel v globální konkurenci neobstojí. Každý Čech je totiž v dnešních časech obětí vzdělávacího systému minimálně do svých patnácti až osmnácti let. To je určující doba lidského zrání a bylo by dobré, aby ji lidé trávili co nejinspirativnějším způsobem.

Vzdělávání od nejnižších až po ty nejvyšší stupně je ale i dvacet let po revoluci trochu absurdní a trochu směšná otrava. Čest výjimkám! (Které ovšem fungují za cenu maximálního vypětí konkrétních učitelů, ředitelů, studentů, rodičů a navzdory systému.)

Debata o školských reformách bude nicméně pokaždé pouze teoretická, pokud nastupující učitelé – ať už na základních nebo na vysokých školách – budou brát mezi patnácti až dvaceti tisíci hrubého a součástí jejich povinností bude postávání in kopírek a vyřizování narůstající administrativy.

Důsledný požadavek, aby se učitelé mohli věnovat především učení a byli za to nadprůměrně ohodnoceni, je téměř svatou povinností každého českého voliče. Naši volení zástupci sice už po léta tvrdí, že učitelům přidat nejde, protože se musí šetřit. Na to existuje jediná odpověď: ať se šetří, ale někde jinde.

Začít se může třeba u staveb financovaných z veřejných peněz – jako jsou dálnice nebo sportovní haly. Jak ukázalo nedávné šetření agentury Eurostat, jsou předražené přibližně o šedesát procent. Bezdůvodně. Čímž se dostávám k druhému bodu „české vize“.

Je moc pěkné, že se v Česku dá už dvacet let svobodně podnikat a přísun miliard z Evropy umožňuje rozvoj i takzvaných neziskových projektů či aktivit. Pokud ale míra zkorumpovanosti státu a státní správy bude nadále větší než malá, víra lidí ve smysl tržních a občanských svobod bude dostávat pěkně na frak. Podnikání – ať už to „ziskové“ nebo „neziskové“ – v nás má především upevňovat vědomí, že máme životy ve svých rukou a můžeme ovlivňovat věci kolem sebe k lepšímu. Jenže prostředí, kde jakékoliv podnikání předpokládá vazalské služby či poplatky komusi, kdo disponuje nekontrolovaným vlivem, v nás upevňuje toliko pocity bezmoci.

Takovým pocitům je třeba se všemi způsoby bránit.

V praxi to znamená vyžadovat po firmách, úřadech i obcích transparentní účetnictví; nebát se zveřejňovat podvody nebo třeba jenom tendence k nim; ptát se politiků, jakými konkrétními kroky posílí nezávislost a odbornost policie, soudů a státních zástupců, kteří především můžou korupci účinně bránit.

Že jsou to naivní požadavky?

Možná. Zároveň je ale fakt, že se v Česku proti korupčním nespravedlnostem málo křičí. Soudím, že až budeme na vsudypřítomné uplácení stejně alergičtí jako na neoprávněné pobírání sociálních dávek, ledacos se změní k lepšímu.

A nakonec je tu otázka, jak vnést do jednání jednotlivců i celých společností daleko více **zodpovědnosti**. Není to nic specificky českého, ale i Češi se na hledání odpovědí musí podílet. Finanční krize jakož i klimatické změny v podobě letošních přivalových dešťů a bleskových povodní nás nutí zamýšlet se daleko vážněji nad tím, jak svými současnými činy ovlivňujeme svou budoucnost a budoucnost našich potomků.

Francouzský prezident Sarkozy navrhuje, aby se úroveň zemí neměřila jenom podle HDP, ale podle parametrů zachycujících „kvalitu života“.

To není špatný nápad. Teď ještě zbývá vymyslet parametry, které dovedou zachytit kvalitu života nejen nás lidí v přítomnosti, ale i kvalitu života budoucích generací. Zdá se to nemožné? To by nás nemělo odradit. Věci, které nyní považujeme za nezbytnou součást naší civilizace (náboženská tolerance, politická pluralita či třeba volební právo žen), byly také zpočátku obtížně formulovány a klopotně prosazovány.

Tedy, Češi, do toho!